

ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ – КЛЮЧОВЕ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Лашкун Г.А. асистент кафедри економіки, організації та управління підприємствами КНУ, **Алексєєва О.О.** здобувач, Криворізький національний університет, Кривий Ріг, Україна

Вступ. Безробіття – це складне макроекономічне явище, яке є однією з найважливіших соціально-економічних проблем сучасного етапу розвитку України. Його формуванню сприяли такі чинники, як структурні зміни в економіці, зниження темпів економічного розвитку, співвідношення цін на фактори виробництва, недостатній сукупний попит, інфляція, недосконале трудове законодавство, неналежний рівень програм зайнятості та демографічні процеси. У нинішній ситуації безробіття – це найбільш гостра проблема, з якою стикається населення України в умовах сьогодення. І це явище є як економічною, так і соціальною проблемою. Безробіття у нашій країні набуло масового характеру і несе реальну загрозу для державного та суспільного благополуччя.

Мета роботи. Проаналізувати динаміку рівня безробіття за останні 10 років та виявити можливі шляхи підвищення рівня зайнятості на ринку праці.

Матеріали і методи. Проблемою аналізу рівня безробіття та пошуком можливостей підвищення рівня зайнятості населення займалися такі вчені, як Д.Л. Богиня, О.А. Грішнова, Е.М. Лібанова, М.С. Мутяк, І.В. Супрунова, а також закордонні вчені: Дж. Акерлоф, П. Дайамонд, Р. Джекман, А. Сміт та інші. Під час роботи над тезами були використані такі методи як порівняльний аналіз та синтез, статистичний метод, абстрагування і конкретизації.

Результати. Безробіття в економічному житті – це перевищення пропозиції робочої сили над попитом на працю. Його не можливо скасувати, бо в кращому випадку воно може бути зведене до «природного» рівня безробіття. Воно є невід'ємним елементом розвитку виробництва і в певному сенсі можна сказати, що безробіття визначає темпи і рівень економічного розвитку країни.

Але ж безробіття не може бути доцільним ні в економічному, ні в соціальному плані, оскільки його зростання створює цілий комплекс проблем: скорочується купівельна спроможність населення, бюджет втрачає платників податків, підприємство – персонал. Зростають ризик соціального напруження, додаткові витрати на підтримку безробітних.

Проаналізуємо рівень безробіття в Україні за останні 10 років [3].

Таблиця 1

Рівень безробіття в Україні з 2011 по 2020 рр.

(кількість населення в тис. осіб)

Роки	Всього населення	Економічно-активне населення	Зайняте населення	Безробітне населення	Рівень безробіття, %	Зареєстрованих безробітних
2011	45 633,6	20 247,9	18 516,2	1 731,7	8,6	505,3
2012	45 553,0	20 393,5	18 736,9	1 656,6	8,1	467,7
2013	45 426,2	20 478,2	18 901,8	1 576,4	7,7	437,6
2014	42 928,9	19 035,2	17 188,1	1 847,1	9,7	458,6
2015	42 760,5	17 396,0	15 742,0	1 654,0	9,5	461,1
2016	42 584,5	17 303,6	15 626,1	1 677,5	9,7	407,2
2017	42 386,4	17 193,2	15 495,9	1 697,3	9,9	352,5
2018	42 153,2	17 296,2	15 718,6	1 577,6	9,1	341,7
2019	41 902,4	17 381,8	15 894,9	1 486,9	8,6	338,2
2020	41 588,4	16 917,8	15 244,5	1 673,3	9,9	459,2

Значної шкоди Україні завдала світова фінансова криза, окупація Криму та ситуація на сході країни. Саме тому найбільшого скорочення зайнятості на початку кризи зазнали такі сектори, як промисловість та будівництво.

За даними таблиці 1 спостерігаємо стійку неоднозначну тенденцію: після 2011 року рівень безробіття скорочувався до 2013 року, а протягом 2014-2017 років рівень безробіття в Україні уповільнено, але зростав (на 2,2% за чотири роки). Якщо за Методологією МОП у 2013 році питома вага безробітних складала 7,7% кількості економічно активного населення у віці 15-70 років, то в

2017 році зросла до 9,9%, тобто за 4 роки в країні відбулося збільшення рівня безробіття на 2,2 відсоткових пунктів або на 120,9 тис. осіб. Аналогічна тенденція спостерігається за рівнем і кількістю безробітних серед населення працездатного віку. Україна в 2014-2015 роках втратила понад 3 млн. робочих місць внаслідок окупації Донбасу і Криму. Найвищий рівень безробіття серед осіб працездатного віку зафіксований у Луганській (17,6%) та Донецькій (15,2%), Тернопільській (13,2%) областях. Найменше потерпали від безробіття в Одеській області, де його рівень склав 6,7%, та у м. Києві – 7,6% [2].

Станом на 1 квітня 2020 року офіційна кількість безробітних, які перебували на обліку в Державній службі зайнятості, зросла до 459,2 тисячі осіб, що на 35,8% більше, ніж у відповідний період минулого року (338,2 тисячі осіб). Про це йдеться у статистичній інформації, оприлюдненій Державною службою зайнятості [4]. Серед безробітних, зареєстрованих в державній службі зайнятості, найбільший попит роботодавців спостерігається на робітників з обслуговування устаткування та машин (24%), а також на кваліфікованих робітників з інструментом (18%). Кількість зареєстрованих безробітних за професійними групами:

- законодавці, державні службовці та керівники (13,8%);
- робітники з обслуговування та експлуатації машин (15,6%);
- працівники сфери торгівлі та послуг (15,2%);
- технічні службовці (16,3%);
- кваліфіковані робітники з інструментом (10,4%);
- кваліфіковані робітники сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (5,0%).

На 1 квітня 2020 року кількість вакансій, заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, у порівнянні з відповідною датою минулого року, зросла на половину та становила понад 73 тис. робочих місць. За видами економічної діяльності більшість вакансій налічується у сільському, лісовому та рибному господарстві (22%), на підприємствах переробної та добувної промисловості (20%), торгівлі та ремонту автотранспорту (16%) [4].

Основні проблеми ринку праці нашої держави пов'язані зі зростанням тривалості періоду безробіття, збільшенням кількості громадян, які шукають роботу, а також існуванням труднощів щодо працевлаштування соціально незахищених верств населення.

Висновки. Отже, першочерговим завданням для зниження рівня безробіття в державі повинна стати реалізація виваженої економічної політики, зорієнтованої на зменшення рівня бідності та безробіття, підвищення частки оплати праці в структурі реальних доходів населення, забезпечення стабільного зростання національної економіки. Крім цього необхідно створити відповідну правову базу з метою захисту прав наших громадян – заробітчан за кордоном. Проблема безробіття – ключове питання у ринковій економіці, і не вирішивши його неможливо налагодити ефективну діяльність економіки і правового регулювання. Економіка України зараз знаходиться в глибокій кризі. Впроваджуючи запропоновані заходи, можна досягнути зменшення рівня безробіття, збільшення кількості працевлаштованого населення і, як наслідок, загального покращення економічної і соціальної ситуації в країні.

Список літератури

1. Полуяктова О.В. Проблеми безробіття в Україні [Електронний ресурс] / Полуяктова О.В. / Економіка і суспільство. 2018, випуск №2. Режим доступу: URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/6.pdf
2. Поточний рівень безробіття в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу. URL: <http://edclub.com.ua/analitika/potochnyy-riven-bezrobittya-v-ukrayini>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Рівень безробіття в Україні, сайт Мінфіну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy>.